

«Στους καιρούς μας...όπου ο άνθρωπος
γυρεύει από τον άνθρωπο το καθαρό, το
στέρεο και τη συμπάθεια -είναι σωστό να
μιλούμε για τέτοιους ανθρώπους όπως ο
Μακρυγιάννης».

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ

Ο στρατηγός Ιωάννης Μακρυγιάννης (1797-1864)
ήταν ένας απλός πατριώτης που αγωνίστηκε σθενα-
ρά κατά την Ελληνική Επανάσταση (1821-1832) και
συνέβαλε σημαντικά στη διαμόρφωση της πολιτικής
ζωής του νέου Ελληνικού κράτους. Έπαιξε πρωταγω-
νιστικό ρόλο κατά τη σύνταξη του πρώτου Συντάγ-
ματος της Ελλάδας, αλλά είναι ίσως πιο γνωστός για
τα Απομνημονεύματά του, που θεωρούνται «μνημείο
της σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας», επειδή είναι
γραμμένα σε απλή, δυναμική δημοτική γλώσσα.

Στο εξώφυλλο:

Δημήτριος Ζωγράφος, Η Πολιορκία των Αθηνών (λεπτομέρεια)

© 2018. Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Σουηδίας 61, 106 76 Αθήνα • Τηλέφωνο: 210-721-0536
6-8 Charlton Street, Princeton, NJ 08540-5232 • Tel.: +1-609-683-0800
www.ascsa.edu.gr

Ιωάννης Μακρυγιάννης

ΣΤΗ ΓΕΝΝΑΔΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

« Ότι κρικέλλα δεν έχει η γης να την πάρη κανείς εις την πλάτη του...τότε να μην φαντάζεται να λέγη ο αίτιος εγώ να λέγη εμείς. Ότι βάναμε όλοι τις πλάτες, όχι ένας».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ, ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

Ο ΧΩΡΙΚΟΣ

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης γεννήθηκε στο Αβορίτι, ένα απομονωμένο χωριό στα βουνά της Φωκίδας. Το όνομά του ήταν Ιωάννης Τριαντάφυλλος αλλά αργότερα απέκτησε το παρατσούκλι Μακρυγιάννης λόγω του ύψους του. Όταν ο πατέρας του σκοτώθηκε σε σύγκρουση με τις δυνάμεις του Αλή Πασά, η οικογένειά του αναγκάστηκε να φύγει στη Λιβαδιά, όπου πέρασε το υπόλοιπο της παιδικής του ηλικίας. Ο Μακρυγιάννης δεν έλαβε ποτέ κάποια επίσημη εκπαίδευση, και έμαθε μόνο τα αναγκαία γράμματα για να γράφει το όνομά του. Το 1811, στην ηλικία των 15, μετακόμισε στην Άρτα και έγινε έμπορος.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ

Ο Μακρυγιάννης έγινε μέλος της Φιλικής Εταιρείας το 1820 και πολέμησε εναντίον των Οθωμανών για πρώτη φορά με το ξέσπασμα του πολέμου το 1821. Αγωνίστηκε σθεναρά σε ολόκληρη την Ήπειρο, τη Ρούμελη και την Πελοπόννησο, οδηγώντας αρκετά 'μπουλούκια' πολεμιστών και κατάφερε να λάβει το βαθμό του στρατηγού το 1824. Το 1825, ο Μακρυγιάννης μετακόμισε στην Αθήνα, όπου παντρεύτηκε την κόρη ενός εξέχοντος Αθηναίου και το 1826 έγινε προσωρινός διοικητής 800 Ελλήνων στην Ακρόπολη κατά τη δεύτερη πολιορκία της πόλης. Πήρε μέρος σε μάχες ως τα τελευταία στάδια του πολέμου, παρά το γεγονός ότι έπασχε από σοβαρά τραύματα που υπέστη υπερασπιζόμενος την Ακρόπολη και τα οποία θα τον ταλαιπωρούσαν σε όλη του τη ζωή.

Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ

Ο Μακρυγιάννης έκανε πολλά για να θεμελιώσει το νέο ελληνικό κράτος μέσα στο χάος που ακολούθησε την Επανάσταση. Από την αρχή, πολέμησε ακούραστα και με πάθος για το Σύνταγμα που θα ενδυνάμωνε το λαό να εκλέγει τους ηγέτες του. Αυτές οι προσπάθειες τον έφεραν συχνά αντιμέτωπο με τη νέα μοναρχία –μέχρι του σημείου να θέσουν τη ζωή του σε κίνδυνο--, καθώς και με τους ηγέτες των αντίπα-

λων κομμάτων που διεκδικούσαν προσωπική και πολιτική δύναμη.

Ο Μακρυγιάννης ήταν ένας από τους τρεις αρχηγούς της εξέγερσης της 3ης Σεπτεμβρίου 1843 που κινητοποίησε τον πληθυσμό ώστε να πιέσει τη μοναρχία για την παραχώρηση Συντάγματος. Ήταν ηγετικό μέλος της Εθνικής Συνέλευσης, έργο της οποίας ήταν η υπογραφή του Συντάγματος το Μάρτιο του 1844. Ο Μακρυγιάννης υπηρέτησε ως εκπρόσωπος της Εθνικής Συνταγματικής Εθνοσυνέλευσης δύο δεκαετίες αργότερα, το 1864, το έτος του θανάτου του. Ο τάφος του που βρίσκεται στο Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών μας θυμίζει ότι οι ανιδιοτελείς ενέργειες και πράξεις του οδήγησαν την Ελλάδα προς την ανεξαρτησία.

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Αφού έμαθε να διαβάζει και να γράφει, όσο υπηρετούσε στο Άργος, ο Μακρυγιάννης άρχισε να γράφει τα απομνημονεύματά του το 1829. Πίστευε ότι η ιστορία είναι καθήκον προς τις μελλοντικές γενιές και ανησυχούσε ότι οι περιγραφές των επαναστατικών και μεταεπαναστατικών χρόνων στην Ελλάδα σηματοδοτούνταν από προκαταλήψεις και πολιτικά πάθη. Θεωρώντας τον εαυτό του ως αντικειμενικό κριτή, επειδή δεν ήταν συνδεδεμένος με κάποια πολιτική δύναμη, ο Μακρυγιάννης ήλπιζε ότι τα απομνημονεύματά του θα χρησίμευαν ως αμερόληπτη και αξιόπιστη εξιστόρηση του πολέμου και της γέννησης του σύγχρονου ελληνικού κράτους.

Το αποτέλεσμα είναι ένα ζωντανό και έντονο έργο που χρησιμεύει ως σπάνιο δείγμα γραφής της καθομιλούμενης δημοτικής γλώσσας της εποχής. Ο συγγραφέας Γιώργος Θεοτοκάς αποκάλεσε τα Απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη «μνημείο της σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας» και ο Νομπελίστας ποιητής Γιώργος Σεφέρης έχρισε τον αναλφάβητο γιο ενός βοσκού ως «έναν από τους μεγαλύτερους δασκάλους της νεοελληνικής πεζογραφίας.» Τα Απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη ολοκληρώθηκαν το 1850 και δημοσιεύθηκαν το 1907.

Βόνιτσα

Η ΣΥΛΛΟΓΗ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Με στόχο την αμεσότερη επικοινωνία των γραπτών του, ειδικά για τους αναλφάβητους, ο Μακρυγιάννης ανέθεσε στο Σπαρτιάτη ζωγράφο και αγωνιστή Δημήτριο Ζωγράφο να σχεδιάσει τις πιο σημαντικές μάχες της Επανάστασης. Επισκέφθηκαν μαζί τις τοποθεσίες των μαχών και ο Ζωγράφος χρησιμοποίησε τις περιγραφές και τα σκίτσα του Μακρυγιάννη για να δημιουργήσει μια σειρά από 24 πίνακες σε ξύλο (1836-1839). Τέσσερις σειρές σε ακουαρέλα, δωρήθηκαν στους μονάρχες των χωρών που συμμετείχαν στον αγώνα υπέρ της ανεξαρτησίας: Ελλάδα, Ρωσία, Αγγλία και Γαλλία.

Όλα τα έργα, εκτός από τη σειρά της Βασίλισσας Βικτώριας (που βρίσκεται τώρα στο Κάστρο του Ουίνδσορ) ήταν άγνωστα μέχρι το 1909, όταν ο Ιωάννης Γεννάδιος αγόρασε μια πλήρη σειρά στη Ρώμη, που πιστεύεται ότι ανήκε στο βασιλιά Όθωνα. Τα 24 έργα ζωγραφικής τώρα ανήκουν στη Γεννάδεια, και θα εκτίθενται εκ περιτροπής στην πτέρυγα Ιωάννης Μακρυγιάννης. Ισχυροί και άμεσοι, όπως τα Απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη, οι πίνακες αντιπαραθέτουν το παλιό στυλ της ελληνικής λαϊκής τέχνης με το πιο σύγχρονο ύφος της δυτικοευρωπαϊκής παράδοσης, αντανakλώντας τον ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο της μεταεπαναστατικής Ελλάδας